

Sygn. akt I ACz 4/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym :

Przewodniczący:	SSA Jan Sokulski (spr.)
Sędziowie:	SA Anna Gawelko SA Dariusz Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2013 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **P. M.**

przeciwko **A. M.**

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zapłatę

na skutek **zażalenia pozwanej**

na postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 2 listopada 2012r., sygn. akt I C 394/12

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Rzeszowie uznał się niewłaściwy rzeczowo i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Dębicy (postanowienie o sprostowaniu sentencji z dnia 19 listopada 2012r. k. 115) na podstawie art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z art. 17 § 1 pkt. 4 k.p.c.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazano, iż powód ostatecznie sprecyzował żądanie pozwu domagając się zapłaty od pozwanej kwoty 54.011,98 zł, a skoro sprawa ta nie jest zastrzeżona do rozpoznawania przez sądy okręgowe (art. 17 § 1 pkt. 4 k.p.c.) należało przekazać ją do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Dębicy jako sądowi właściwemu rzeczowo i miejscowo.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła pozwana zarzucając naruszenie art. 25 § 1 k.p.c. poprzez niedokonanie sprawdzenia wartości przedmiotu sporu w sytuacji złożenia przez pozwaną takiego wniosku. Wskazując na powyższe domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia, ewentualnie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania i zasądzenia od powoda na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Skarżąca podniosła, iż wskazana przez powoda wartość przedmiotu sporu powinna być zweryfikowana przez Sąd. W złożonym piśmie procesowym domagała się jej sprawdzenia. Obecnie wartość przedmiotu sporu wskazana przez powoda opiera się tylko na jego twierdzeniach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Stosownie do art. 15 § 1 k.p.c. sąd właściwy w chwili wniesienia pozwu pozostaje właściwy, aż do momentu ukończenia postępowania, choćby podstawy właściwości zmieniły się w toku sprawy. Natomiast sąd, który stwierdzi swą niewłaściwość, przekaże sprawę sądowi właściwemu (art. 200 § 1 k.p.c.).

W związku z powyższym, sąd do którego wniesiono pozew zobowiązany jest w pierwszej kolejności do ustalenia, w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego, czy jest właściwy do rozpatrzenia danej sprawy.

W przedmiotowej sprawie, powód pierwotnie wniósł pozew do Sądu Okręgowego w Rzeszowie o wydanie nieruchomości lokalowo-użytkowej, wskazując jako wartość przedmiotu sporu kwotę 176.766 zł, stanowiącą wartość lokalu ustaloną przez biegłego w sprawie o podział majątku dorobkowego stron (k. 34).

W tym miejscu należy zauważyć, iż stosownie do treści art. 23² k.p.c. w sprawach o wydanie nieruchomości posiadanej bez tytułu prawnego, wartość przedmiotu sporu oblicza się przyjmując sumę odpowiadającą trzymiesięcznemu czynszowi najmu dla danego rodzaju nieruchomości.

Zatem wskazana przez powoda wartość przedmiotu sporu, już na tym etapie postępowania budziła wątpliwości i powinna być sprawdzona przez Sąd w trybie art. 25 § 1 k.p.c.

Następnie pismem procesowym z dnia 10 września 2012r. (k. 73-88) powód zmienił żądanie pozwu, wnosząc o nakazanie pozwanej przywrócenia stanu zgodnego z prawem nieruchomości lokalowo-użytkowej poprzez określone w tym piśmie szczegółowo czynności oraz zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kwoty 39.281,44 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z przedmiotowego lokalu użytkowego przez pozwaną.

Jako wartość przedmiotu sporu powód podał łączną kwotę 54.011,98 zł (k. 108). Na kwotę tę składała się ww. kwota 39.281,44 zł oraz kwota 14. 730,43 zł stanowiąca wartość przedmiotu sporu w części roszczenia negatoryjnego obliczonego przy odpowiednim zastosowaniu art. 23² k.p.c. Jednocześnie powód powołał się na orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 sierpnia 2010r. I ACz 1079/10, zgodnie z którym w sprawach o roszczenia negatoryjne dotyczące nieruchomości wartość przedmiotu sporu określa art. 23² k.p.c. stosowany odpowiednio.

Zmiana żądania pozwu skutkowałą wydaniem przez Sąd Okręgowy zaskarżonego postanowienia, w którym uznał się za niewłaściwy rzeczowo i miejscowo do rozpoznania niniejszej sprawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego niniejsze rozstrzygnięcie jest co najmniej przedwczesne.

Wartość przedmiotu sporu oznaczona przez powoda podlega sprawdzeniu przez sąd zarówno co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, jak i co do zgodności z przepisami art. 19-24 k.p.c.

Możliwość podjęcia przez sąd czynności z urzędu, a zwłaszcza zarządzenia dochodzenia w celu sprawdzenia wartości przedmiotu sporu istnieje do chwili doręczenia pozwu pozwanemu. Po doręczeniu pozwu sprawdzenie wartości przedmiotu sporu możliwe jest tylko na zarzut pozwanego, którego skuteczne zgłoszenie możliwe jest przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, tj. przed merytorycznym ustosunkowaniem się pozwanego do żądania zawartego w treści pozwu.

Jak wynika z akt sprawy, Sąd Okręgowy po zmianie żądania pozwu nie powziął żadnych wątpliwości co do wskazanej przez powoda wartości przedmiotu sporu, pomimo że pozwana w piśmie procesowym z dnia 15 października 2012r. (k. 96 – 102) stanowiącym odpowiedź na zmianę żądania pozwu, wniosła taki zarzut.

O ile wskazana przez powoda wartość przedmiotu sporu w części dotyczącej roszczenia o zapłatę kwoty 39. 281,44 zł nie powinna budzić wątpliwości Sądu Okręgowego, o tyle wskazana wartość przedmiotu sporu co do roszczenia negatoryjnego tak.

Określenie wartości przedmiotu sporu w sprawach o roszczenia negatoryjne, z uwagi na różnorodność stanów faktycznych, może nierzadko w praktyce stwarzać problemy. Jednakże w przedmiotowej sprawie powód domaga się przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez nakazanie pozwanej dokonania określonych czynności faktycznych, których wartość możliwa jest do oszacowania i obliczenia.

W tej sytuacji, wbrew odmiennemu stanowisku powoda, odpowiednie zastosowanie przepisu art. 23² k.p.c. w celu obliczenia wartości przedmiotu sporu w sprawach o roszczenia negatoryjne, nie znajduje uzasadnienia, ani zastosowania.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy powinien sprawdzić podaną przez powoda wartość przedmiotu sporu i zarządzić w tym celu dochodzenie, o którym mowa jest w art. 25 k.p.c.

Od ustalonej w ten sposób wartości przedmiotu sporu zależy ustalenie sądu właściwego do rozpoznania przedmiotowej sprawy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 108 § 2 k.p.c.